

Bijlage 1: Samenvatting van onderzoek naar “Plan Einstein”

Het doel van Plan Einstein was om een nieuwe vorm van asielopvang te realiseren als antwoord op de Europese ‘vluchtelingen crisis’ van 2015-2016. Initiatiefnemer was de gemeente Utrecht. Die werkte hierin samen met maatschappelijke organisaties, sociale ondernemingen en onderwijsorganisaties. Dit netwerk ontving in het najaar van 2016 Europese financiering om dit mogelijk te maken. Tussen februari 2017 en oktober 2018 werden jongeren en asielzoekers gezamenlijk gehuisvest in de wijk Overvecht, in een voormalig kantoorgebouw dat was omgebouwd tot een asielzoekerscentrum (AZC) met een aparte vleugel waarin de Utrechtse jongeren woonden. Ook werden er cursussen en allerlei activiteiten georganiseerd die zowel vrij toegankelijk waren voor wijkbewoners uit Overvecht en asielzoekers die in het AZC woonden. De belangrijkste cursussen waren Engels en ondernemerschap. Deze waren gekozen vanuit de achterliggende gedachte dat deze nuttig zouden zijn voor asielzoekers ongeacht de uitkomst van hun asielprocedure en het land waar hun toekomst zou liggen.

Plan Einstein had drie hoofddoelstellingen.

- *Ten eerste het verbeteren van vaardigheden van asielzoekers en buurtbewoners voor betere aansluiting op de arbeidsmarkt.*
- *Het vergroten van het welzijn van asielzoekers tijdens hun verblijf in het AZC.*
- *De sociale contacten tussen buurtbewoners en asielzoekers stimuleren om de acceptatie van het asielzoekerscentrum (AZC) te vergroten en om de sociale en professionele netwerken van asielzoekers te versterken”.*

Plan Einstein richt zich op:

- *Je welkom voelen*
- *Je goed voelen*
- *Bouwen aan een sociaal en professioneel netwerk*
- *Meer weten over hoe het hier werkt*
- *Je talenten gebruiken in Nederland*
- *Nieuwe vaardigheden opdoen.*

Meer informatie is te vinden op de website: www.plan-einstein.nl

Er heeft inmiddels een evaluatie van plan Einstein plaatsgevonden. De conclusies en aanbevelingen hieruit: De opvang van asielzoekers kent een aantal grote uitdagingen. Plan Einstein heeft bijgedragen aan het vinden van antwoorden op enkele van die uitdagingen. De belangrijkste meerwaarde van Plan Einstein ligt in de focus die het project legt op contacten tussen asielzoekers, met mensen in de wijk rondom het AZC, met ondersteunende organisaties, en met (sociale) ondernemers op lokaal en nationaal niveau.

Wat waren de resultaten van Plan Einstein?

Plan Einstein had als doel om bij te dragen aan goede relaties tussen asielzoekers en buurtbewoners, en om de vaardigheden en het welzijn van asielzoekers en buurtbewoners te verbeteren.

- Veel deelnemers volgden meerdere cursussen, op steeds hogere niveaus.
- In oktober 2018 waren er negen bedrijfsplannen ontwikkeld waarvan enkele daadwerkelijk werden uitgevoerd en geregistreerd bij de Kamer van Koophandel.
- De deelnemers waren zeer tevreden over de kwaliteit van cursussen en over het enthousiasme waarmee zij les kregen en gecoacht werden.

Welke activiteiten werden gerealiseerd?

- 117 sociale activiteiten die gericht waren op het stimuleren van contact tussen asielzoekers, jongeren die bij het project woonden en buurtbewoners.
- Een flexibel cursusaanbod
- Een start-up programma bestaande uit lessen, workshops, coaching en netwerkbijeenkomsten dat 229 unieke deelnemers bereikte.

Het oorspronkelijke aanbod van Plan Einstein werd in de loop van de tijd uitgebreid met initiatieven op het gebied van vrijwilligerswerk, theater, muziek, Nederlandse taal en hoger onderwijs.

Belangrijkste resultaten: relaties tussen asielzoekers en buurtbewoners

- Houding van buurt tav AZC is verbeterd van zeer negatief naar neutraal tot licht positief

- De ambities om van Plan Einstein een levendig buurtcentrum te maken waar positieve ontmoetingen tussen asielzoekers en burens zouden plaatsvinden is ten dele gerealiseerd.
- De cursussen en activiteiten van Plan Einstein trokken specifieke mensen uit de wijk.
- Cursusdeelnemers uit Overvecht en uit het AZC ervoeren de gemengde groepssamenstelling van cursussen als positief
- Het contact van de jongeren met de asielzoekers fluctueerde in de tijd
- De beschikbaarheid van aantrekkelijke, vrij toegankelijke gezamenlijke ruimtes (zoals de keukens, woonkamer, werkruimtes en buitenruimte) was een cruciale voorwaarde voor het tot stand komen van betekenisvolle sociale en professionele contacten.
- De huisvesting van jongeren en asielzoekers in het AZC-complex werd eerder gekarakteriseerd door naast elkaar wonen, dan door gemengd of samenwonen

Belangrijkste bevindingen: Vaardigheden en netwerken ten behoeve van toetreding tot de arbeidsmarkt

- Plan Einstein hielp deelnemers om eerste stappen te zetten op weg naar de arbeidsmarkt
- Ondernemerschap was bereikbaar voor sommige, maar zeker niet voor alle deelnemers.
- Het cursusaanbod van Plan Einstein paste het beste bij deelnemers met wat hogere opleidingsniveaus.
- Dit onderzoek kon de waarde van het 'futureproof' cursus-aanbod niet aantonen

Belangrijkste bevindingen: het welzijn van deelnemers

- De meeste asielzoekers die aan het cursusprogramma deelnamen ervoeren meer welzijn dan daarvoor.
- Deelnemers aan het programma voelden zich meer verbonden met Nederlanders
- In de loop van het project maakte Plan Einstein steeds meer gebruik van de vaardigheden van asielzoekers.
- Het welzijn van de asielzoekers die aan Plan Einstein deelnamen is een jaar na afloop van het project wisselend. Ongeveer de helft van de vluchtelingen die we interviewden was optimistisch over hun toekomst.

Belangrijkste bevindingen: Projectmanagement

- Rechtstreekse financiering door de Europese Commissie (via het Urban Innovative Action programma) aan het lokale bestuursniveau maakte het mogelijk om met nieuwe partijen een nieuwe aanpak van asielopvang te ontwikkelen.
- Het projectmanagement had een horizontaal karakter, gebaseerd op gelijkheid tussen partners
- Het project stond voortdurend in de schijnwerpers
- De resultaten van het evaluatieonderzoek werden tijdens het project op gezette tijden teruggekoppeld. Deze informatie werd meegenomen in beslissingen van partners over aanpassingen.